

Христос народився! Славимо його!

Не бійся, тільки віруй!

Ігор Пашенко вперше почув молитву від бабусі в селі свого дитинства на Срібнянщині. Вона стояла перед домашніми іконами, і він відчув, що його не вивищеній душі в її святилищі місця ще немає. Так йому здавалося... І вже проживаючи в Європі, він почав розуміти сутність християнських цінностей.

— І все ж Вам пощастило народитися в родині сільської віруючої бабусі, на відміну від однолітків, бабусі яких в 60-ті роки про Бога нічого не знали, – кажу я Ігорю Анатолійовичу на початку нашої бесіди.

— На моїй батьківщині, у с. Дейманівці з 1670 року стояла давня кам'яна церква, і тут проживали і трудилися більше тисячі селян. Церкву зруйнували 1929-го, і на сьогодні там залишилося десь чоловік сто сорок. Мені це болить. Народився я в Прилуках, але виріс там, в селі, між річкою і лісом та

несказанною красою краєвидів, а коли повернувся туди працювати лісником, мав спокій розмірковувати про призначення людини. З тієї епохи вийшов зацікавленим у такий філософський напрям як екзистенціалізм. Під цим впливом і вступив в Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені Івана Карпенка-Карого.

— Екзистенціалізм у словниках радянської доби називали буржуазним, бо за ним «реальним є лише існування людини та її переживання, внутрішнє буття».

— У виші Бог ласкаво послав мені керівника майстерні народного артиста України Миколу Миколайовича Рушковського, який крім акторського таланту був ще наділений талантом бачити неординарне в інших. У щоденній повсякденній праці він допомагав нам розвивати наші кращі людські риси. Адже акторство – це не імітація

іншого образу, це «я з моєю особистістю і досвідом у запропонованих обставинах». Ми були постійно задіяні на сцені Київського театру російської драми імені Лесі Українки, крім обов'язкових професійних предметів ще вчилися грати на різних музичних інструментах, писати музику. Наш гурт «Іванова вісь» якось почув у Києві продюсер з Іспанії і запросив записатися на його студії. Це було після завершення навчання 1991 року.

Ми відмовилися від призначення на роботу у престижні театри, знайшли якісь кошти і візи на закордонну поїздку й опинилися в Європі. Ми співали українською і російською мовами. Пригадую, як зворушено сприймала нас українська діаспора і з яким драйвом від музики слухали нас іспанці й каталонці, не розуміючи слів.

Ми опинилися в іншому світі. На батьківщині розпадалася імперія, незрозумілим було майбутнє України, а тут все вражало світлим спокоєм, багатим кольоритом, і люди, відповідно, вели себе інакше. Через деякий час я вже розумів іспанську й каталонську мови і зміг викладати сценічний рух, а згодом – і майстерність актора. Каталонці прощали мені мою вимову і охоче слухали виклад інших сценічних предметів. Така практика була корисною, але дуже втомлювала.

– **Очевидно, це було не тільки заробляння грошей на прожиття, але й пізнання людини...**

– Так. І відбувалося воно ще й через православ'я.

– **У Каталонії?...**

– Уявіть собі моє щире здивування, коли я зайшов у православний храм. – Так це ж як у нас, – сказав уголос. З'ясувалося, що майже сорок каталонців, колишніх католиків, створили православну громаду, об'єдналися навколо отця Іоанна, (Джуанна, як то лунає каталонською) і вже на той час належали сербському патріархату. Незважаючи на католицьке оточення, вони вибрали іншу конфесію не з естетичних причин, мовляв батюшка краший чи ікони красивіші, а за духовною потребою. Православ'я стало свідомим вибором освічених людей.

– **І їх за це ніхто не осудив, не назвав розкольникми?**

– Європейці поважають свободу вибору іншої людини, і це помічаєш і в суспільному житті, і в міжлюдських стосунках. Треба враховувати ту обставину, що християнство у них почало ширитися і розвиватися набагато раніше 988 року – дати хрещення Київської Русі. Християнські цінності згуртовують європейців, а в нас ця традиція була перервана більшовицьким войовничим атеїзмом.

– **Отже, в Іспанії Ви знайшли дім спасіння Вашої душі...**

– Я вирішив удосконалюватися в професії і вступив у Паризьку Сорбонну. Водночас відвідував лекції Богословського Інституту Сергія Радонезького, заснованого в Парижі післяреволюційною еміграцією. Згодом, навчання в Духовній семінарії в Києві переконало в тому, що екзистенціалізм має певну межу в пізнанні людини, а богослів'я є зовсім іншою площиною: коли не ти вивчаєш, а тобі дається знати. То є велика радість дотику до Істини, до самого Життя.

І ось через 22 роки я повернувся на батьківщину і тепер у Благовіщенському чоловічому монастирі в Ніжині набуваю досвіду богослужіння.

– **На чужині Ви зберегли добірну українську мову. Як Ви вважаєте, чи може християнство стати національною ідеєю на Україні?**

– Якось я запитав про це в родині православних каталонців, які знають і бережуть свої каталонські традиції, зокрема мову та історію християнства. Наші національні турботи мають таку ж причинність: непростим є співжиття самобутніх народів й імперій, що їх поглинають. Бо між Барселоною і Мадридом відбувається те саме, що між Києвом і Москвою. Їхня нація така ж загрожена як і українська, а їхня мова відрізняється від іспанської і теж була під заборону. Тож запитання було таким: «Яку роль відіграє національна належність у «домобудівництві спасіння» православного християнина? Знаючи, що в лоні Церковній всі стоїмо перед Богом, як єдиний народ Божий, тож чи є корисним для нас бути народом Божим і усвідомлювати себе українцем? Їхня відповідь була не спішною і виваженою. Людина, то як рослина, яка має коріння, яка росте і формується в умовах своєї землі, стає часткою свого оточення, носієм самобутньої народної мудрості, культури, традицій. Вона живиться Небом і Землею і несе себе найкращу на спільний вівтар Христової Церкви. То і є єдність у розмаїтті. А тому особистість і неповторність кожного є нашим спільним багатством. І коли в такому багатонаціональному приході лунає «Отче наш», неможливо передати відчуття неперевершеності цих слів.

– **Ваше резюме сподобається етнічним українцям і тим, які в родині, у недільних школах, у культурно-просвітницьких осередках в Європі, Австралії й Америці славтимуть Народженого заради нашого спасіння. З твердою вірою і християнським смиренням будемо сприймати все те, що принесе нам майбутній рік. Навіть у важких обставинах не будемо забувати слова Христа Спасителя: «Не бійся, тільки віруй».**

Бесідувала Надія ОНИЩЕНКО

На фото: Ігор Анатолійович Пашенко

ЗАСІВАЄ ПРАВДОЮ

Цими Різдвяними днями підводить підсумок шістдесятирічної життєдіяльності автор «Українського дому» і журналу «Наш український дім», учасник наукових конференцій у Гоголевому виші **МИКОЛА СТЕПАНОВИЧ ТИМОШИК**. Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри видавничої справи та мережних видань Інституту журналістики та міжнародних відносин Київського

національного університету культури та мистецтв після навчання на факультеті журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка працював кореспондентом, завідувачем відділу, головним редактором у чернівецьких газетах «Радянська Буковина», «Молодий буковинець», Держкомвидаві України, видавництві «Либідь». З 1999 року – на видавничій і науковій роботі.

З лекціями і науковими повідомленнями виступав на запрошення наукових, навчальних та освітніх закладів у Бельгії, Ізраїлі, Іспанії, Італії, Канаді, Китаї, Німеччині, Польщі, Румунії, Сербії, Словаччині, США, Франції, Швейцарії та Швеції. Набутий практичний досвід виклав у підручниках та посібниках з видавничої справи та журналістики, монографіях, присвячених видатним

українським постаням, які змушені були оберігати й поширювати правдиве українське слово за межами етнічної батьківщини. Друзів, колег і студентів вражає працелюбність професора Тимошика. Торік видав і презентував в Італії блискучу монографію «Українська книга і преса в Італії», а вже завершує історію рідної Данини на Ніжинщині, яку вважає головною книгою свого життя.

Член Національних спілок письменників і журналістів, лауреат премій імені Івана Огієнка, Івана Франка, Якова Гальчевського, Міжнародної премії родини Воскобійників (США), голова Фундації імені митрополита Іларіона (Огієнка) з усього написаного найбільше дорожить першою газетною заміткою і тому тремітливо ставиться до перших проб пера своїх студентів. Щорічно він показує їм знакові міста і містечка України, серед яких і стародавній Ніжин, і пропонує для публікації їхні враження.

Микола Тимошик зі студентами на сходах Гоголевого університету

НІЖИН: нова версія

Ніжин... Коли чую про це місто, то в думках з'являються образи центрального вокзалу, дороги до базарної площі, сам базар, потік повсякчас зайнятих, зморених тяжкою працею людей. 17 років для мене місто було певною точкою перетину залізничних шляхів. Згадую, як швидко перебігала разом із мамою з платформи чернігівського напрямку на платформу київського, а інтервал між електричками був завжди вкрай малий. Люди всі, як правило, сердиті.

Завжди чекала, що зустріну свого дідуся. Він працював на пожежному потязі. Ці червоні вагони досі сприймаю з трепетом у душі, ніби мені знову п'ять років. Та вже не зустріну його – усміненого, з велосипедом у руках на ніжинських колесах, не прокатаюся на рамі його старого, але надійного велосипеда... Він відійшов у вічність, але залишився в моїй пам'яті назавжди.

Та цього разу все було інакше. Я пізнала Ніжин, як культурний центр Чернігівщини. Ось так буває: все життя ходиш поруч із чимось значущим, їдиш за сотні кілометрів, щоб пізнати щось нове, а навколо себе не бачиш нічого, окрім буденщини та банальщини. Я ніколи не прогулювалася цими старенькими вуличками, не долучалася до неповторної атмосфери міста з історією. За це мені соромно. Адже це місто моїх предків, місто, дороги з якого ведуть до моєї рідні. Ось і тепер згадую шлях від Ніжина до Кропивного. Далі їдемо повз Червоні Партизани, і нарешті – Коробичине – маленький хутір серед поля. Радісна посмішка бабусі, міцні обійми з найріднішими людьми, розмови до півночі, сміх, інколи сльози. Ці спогади гріють душу, а найбільше тоді, коли розумієш, що ти одна серед величезного Києва.

Ніжин... Гоголівська вулиця, університет Гоголя... Чомусь раніше не замислювалася, що це містя, якими колись наснажувався відомий мистик, письменник і класик. І чому раніше мене це не зачіпало? Це ж так цікаво: ходити історичними місцями, які пам'ятають віки, тримати в руках книги 17 століття, проходити коридорами університету, якому вже понад 200 років... Чого варта лише сама будівля, парк, атмосфера. Можливо, влітку чи взимку загаль-

не враження було б іншим, але восени Ніжин особливо чаруючий. Його старенькі дворики, запах опалого листя, приємне тепло останніх днів «бабиного літа» ніби огортають тебе, й ти почуваєшся неначе вдома, поруч з найріднішими людьми.

Ніжин... Тут слова зайві. Все одно не вистачить їх, щоб описати всю картину сповна. Просто приїздіть сюди і все зрозумієте.

Юлія ЩЕГОЛЬКОВА

Нерозгаданий Гоголь

Ще школяркою, прочитавши таємничу повість Миколи Гоголя «Вечори на хуторі поблизу Диканьки», захопилася його творчістю. Я давно хотіла пройти тими місцями, де любив бувати письменник. Ніжин розташований недалеко від мого села, і я навіть розробляла маршрут, який мав назву «Гоголівськими місцями Ніжина». Але моя мрія збулася лише цього року.

Найбільше вразив музей М. В. Гоголя. Спочатку це була звичайна кімната, яку заснували 1909 року професори на честь 100-ліття великого уродженця Полтавщини. Згодом вона стала основою для створення майбутнього музею, який діє дотепер. Він – не меморіальний, оскільки охоплює тільки період навчання Миколи Васильовича в гімназії та його зв'язки з Чернігівщиною. Представлені цікаві експонати часів Гоголя: підручники та фізичні прилади. Але найбільше вражає юнацький портрет. Художниця поєднала в ньому деякі риси обличчя матері й батька. Також погляд зупиняється на його листі до матері, де він пише: «Я почитаюся загадкою для всіх, нікто не розгадав мене совершенно...» І це дійсно так. Така особистість, як Микола Васильович залишається загадкою і тепер. Гоголь був талановитою людиною, в тому числі й актором. Данилевський стверджував, що якби Гоголь обрав сцену, то міг би зрівнятися з самим Щепкіним. Але він вибрав свою дорогу, яка оповита колючим терном і пахучим любистком творчого письменства.

Гоголь – незрівнянна постать у нашій літературі. Його творами захоплюється начитаний світ, а українці цим пишаються. Для мене подорож до нього була мрією дитинства, і вона здійснилася.

Інна ПОНОМАРЕНКО

Два українські осередки, в Росії й Польщі, відзначили невеличкі ювілейні дати. Вони підсумували зроблене й намітили перспективні проблеми. Різні умови проживання диктують їм і різні форми роботи. Вони допомагають їм усвідомлювати себе українцями, а також формувати дипломатичні стосунки етнічної батьківщини з державами проживання.

Авторитет створюють лідери

З нагоди 25-річчя Об'єднання українців у Польщі (ОУП) своїми роздумами діляться його теренові лідери. І хоч керівництво організації знаходиться у Варшаві, саме в регіонах живе найбільше розпорошених депортацією 1947 року представників української нацменшини.

Південний схід: і близько, і далеко

Ігор Горків зараз працює в Перемиському відділі ОУП. Говорить, що приналежність до організації – це почуття спільності, функціонування серед людей з подібним минулим, а також праця

у «інвентаризацію душ»: переглянула членські заяви ще з 1960-х років до Українського суспільно-культурного товариства. Любінський аналіз півтисячі документів виявив, що половина членів померли або ж виїхали в інші міста чи закордон. У регіоні залишилося 150 колишніх членів організації, яким Довгань-Доманська надіслала запрошення на загальні збори. Усе це зробили заради розвитку структури та інтегрування громади. Способи різні: звичайна розважальна забава, концерти на традиційні свята, благодійні акції, сімейні зустрічі, спільні виїзди в Україну. Тутешні вихідці, які осіли в

регіоні, залучаються до роботи в організації. Під час проведення акцій допомоги про українські справи в регіоні пишуть в мас-медіа.

За словами Ксенії, найважливіші проблеми сьогодні – це організація в Любіні пункту навчання української мови та активізація молоді. Як відзначає діячка, більше 80 відсотків членів її ланки – люди за 60 років. Молоді висловлюють цікаві ідеї, але не прагнуть їх виконувати. Вона зізнається: «Людам важко виконувати громадські зобов'язання, коли немає на хліб. Вони насамперед дбають про те, як швидше заповнити всі

для поліпшення українсько-польських взаємин у складному з цієї точки зору південно-східному регіоні Польщі. – Для мене важливо мати можливість працювати для конкретних ідей. А ще почуття, що як українець я не самотній, – відзначає І. Горків.

У Перемишлі знаходиться повернутий українцям 2011 року будинок Народного дому, який зараз відбудовують силами всього ОУП та добровольців. До місцевих козирів Ігор зараховує функціонування на споконвічних рідних землях, близькість до матеріальної та культурної спадщини українців, а також до самої України. Разом з тим, він звертає увагу на певну особливість: «Наша організація має 10 відділів у Польщі, і всюди своя специфіка та проблеми. Але весь час – це одна структура. Як на мене, це демонструє силу згуртованості людей навколо певної ідеї. Ми розуміємо, що діючи на Мазурах чи в Перемишлі, ми працюємо для всіх разом», – говорить Горків.

Перемиського активіста непокоїть перехід українців до більших осередків. «Може так статися, що невдовзі забракне молодого покоління для продовження діяльності чи її переформатування», – наголошує Ігор Горків. Він бачить, що організація роботи на певних постійних ініціативах призводить до рутини. А це стримує прихід нових, присутніх в регіоні, громадян України.

Силезія: регіон перспектив

На півдні держави діє голова ланки ОУП в м. Любін Ксенія Довгань-Доманська. Вона – підприємець, громадський і політичний діяч не лише в українських структурах. 2013 року зробила своєрід-

економічні дірки з часів комуністичної Польщі: купити квартиру, машину, телефон, телевізор, комп'ютер та поїхати в закордонні подорожі».

Північ: усе у свої руки

Михайло Кайда ще навчається, але одночасно головує в ланці ОУП у м. Ольштина на півночі Польщі. «Якщо ми, молодь, не візьмемо зараз частину діяльності організації на себе, зокрема в теренових структурах, то вона перестане існувати», – пояснює він свій прихід до ОУП 2013 року.

Кайда переконаний, що найкращі результати може принести співпраця Церкви та різних організацій, у тому числі ОУП. Ольштинський лідер хоче зробити місцеву домівку організації (клуб) максимально відкритою: щоб відбувалися покази українських фільмів, цікаві презентації, дискусії, щоб надалі це була територія, де українці зможуть просто побути разом. Кайда мріє розвинути місцевий сайт організації, а також створити базу «своїх людей»: так, щоб шукаючи фотографа чи лікаря, можна було потрапити до місцевих українців.

Михайло прагне створити подібну мережу на міждержавному рівні. Йдеться, наприклад, про те, щоб українці Хорватії розповіли, як і де у них можна цікаво відпочити, користуючись також послугами тамтешніх українців. Ольштинянин хотілося б, щоб така схема працювала по всій Європі. Роздумуючи про ювілей ОУП, М. Кайда говорить, що лідери організацій зараз надто переван-

тажені обов'язками. Вони втомилися від циклічних заходів: їхня публіка зменшується, старші відходять, а молоді не проявляють інтересу до таких ініціатив. Над цим питанням треба дискутувати на форумі ОУП, конче за участю молоді.

Кайда переконаний, що організація мусить зміцнювати теренові структури і професійність місцевих лідерів. Козирі місцевого українства – це прибуття молоді з українського ліцею в Гурові-Ілавецькому. В Ольштині з'являються громадяни України – переселенці з Донбасу, спортсмени, студенти, робітники. Але, на думку Кайди, вони більше зосереджуються на своїх приватних та професійних справах.

Захід: нові ідеї й досвід

Своїми роздумами ділиться голова Кошалінського відділу ОУП Роман Білас. Мова йде про українство в північно-західній Польщі. Громадсько-професійного досвіду в нього назбиралося чимало: починав від головування шкільною управою в українському ліцеї в Гурові-Ілавецькому, потім проходив різні рівні праці в ОУП, був директором Замку поморських князів у м. Щецин, також розвиває власний бізнес.

Білас говорить, що в громадському просторі його знають передусім як голову місцевого ОУП. «Це велика відповідальність, бо що я б не робив, мене сприймають як представника української громади» – заявляє він.

Білас також переконаний: якщо українські лідери мають авторитет, то відповідно краще сприймають і всю організацію. На «регіональному ринку» з-поміж членів ОУП такий позитивний імідж створюють ректор Поморської академії в Слупську професор Роман Дрозд, колишній директор театру, а тепер бізнесмен Роман Радзивинович, кошалінський староста Роман Шевчик. Великим здобутком 25-річного існування організації Білас вважає розвиток освіти: від початку 90-х років тут побу-

дували або зміцнили свої школи, створили в державі мережу пунктів навчання української мови.

Важливим фактором, на думку Біласа, є й те, що організація в різних регіонах Польщі може збирати кількатисячну публіку на масштабні заходи. І цим створює гарний образ не лише організаторам, але й спільноті українців.

Серед проблем, над якими треба працювати ОУП, Білас називає створення бізнес-відносин між українцями Польщі, або ж механізму, який під маркою організації дозволяв би молодим людям розвиватися професійно. Він сам свого часу хотів гуртувати активних українців на різних рівнях самоврядування. «На жаль, під час останніх муніципальних виборів дуже мало наших людей потрапили в структури місцевої влади», – констатує Білас. А частина депутатів боїться асоціювати себе з українством. Тому що стереотипно українця в Польщі часом пов'язують з важкими комуністичними злочинами.

У своєму регіоні голова Кошалінського відділу ОУП не бачить поки великої сили в мігрантах з України. Зазвичай, люди приїжджають на заробітки. «Буває й так, що хтось живе тут 10 років, а приходить, коли втратить роботу й шукає допомоги», – говорить Білас. У регіоні, за його словами, не бракує й волонтерів, які беруть активну участь в акціях допомоги Україні тощо.

Отже, організація українців Польщі двадцятип'ятирічний ювілей відзначає успіхами й проблемами. Її лідери закликають до суттєвих змін, без яких неможливе подальше нормальне функціонування.

Григорій СПОДАРИК

<http://naszwybir.pl>

Українська душа живе на березі Євпаторії

«Хай завжди мене верба та й додому поверта!..»

Українське товариство «Вербиченька» в Нижньокамську становить тільки 1 відсоток у промисловому містечку нафтовиків та хіміків з населенням 230 тисяч чоловік. Але воно не вмє жити спокійно і весь час надає цікаві інформаційні приводи для повідомлення в пошуковій системі глобальної мережі. Я ж став учасником свята, приуроченого до 20-річчя заснування товариства.

Вразила, насамперед, домашня, родинна атмосфера. Можливо тому, що зустріч відбувалась у скромній актовій залі міського Будинку дружби народів, відкритого на початку 2014 року в колишньому дитячому садку. Дійство зібрало повну залу представників різних поколінь. Вони згадували, як усе починалося, які труднощі вдалося здолати, планували майбутнє. І це позбавило свято офіційності, урочистості нудьги, і три з половиною години пролетіли як три хвилини.

Нижньокамці згадували, як 5 жовтня 1995 року в міській газеті оприлюднили

оголошення із пропозицією до місцевих українців об'єднатися, а вже 7 жовтня відбулося перше зібрання. 11 українців, які за радянською системою трудового розподілу опинилися в далекому Татарстані, прагнули зберегти українську самосвідомість, вірність традиціям і бажали передати їх своїм дітям та онукам. 21 жовтня підготували необхідні установчі документи, за пропозицією Р. Степановича погодилися з красивою назвою «Вербиченька» та обрали першого і досі єдиного голову Євгена Савенка – лікаря за фахом, українця з Воронезьчини. Символічно, що товариство створили на початку жовтня, напередодні свята Покрови Пресвятої Богородиці. З того часу у «вербичан» особливе ставлення до релігійних свят: Трійці, Святого Миколая, тому що в найскладніші періоди вони відчували їхнє духовне заступництво. Часом несподівано отримували допомогу, здавалось у безвиході знаходили правильне рішення.

Голова українського товариства
Євген Савенко

Урочиста ювілейна зустріч відбулась під гаслом «20 років як 20 кроків». Але впевнених кроків було зроблено набагато більше, серед яких багаторічна діяльність народного хору «Вербиченька», участь у

творчих конкурсах різних жанрів та статусів; організація міжнародних фестивалів, спортивних змагань для національних товариств міста й республіки; тематичні літературно-поетичні та музичні вечори; підготовка власних сторінок у міській газеті; системна робота в архівах з пошуку слідів українців у регіоні; встановлення меморіальних знаків відомим українцям краю – історик Михайлу Грушевському, співакці Оксані Петрусенко, художнику Давиду Бурлюку; просвітницькі лекторії; екскурсійні поїздки тощо. Про ці та інші здобутки «Вербиченьки» написано чимало. Але я б хотів відзначити два види діяльності товариства, до яких автор цих рядків причетний безпосередньо як історик і викладач у недільних українських класах та школах.

Сьогодні в Росії залишилося небагато українських організацій, які б ще опікувалися недільними дитячими школами. Стає все складніше проводити навчально-просвітницьку роботу, в основі якої – вільне вивчення та викладання історії, культури, фольклору України. Нижньокамці спочатку створили групу в дитячому садочку, згодом – клас, а в лютому 1996 року – школу «Лелеки». І це завдяки ініціативі та педагогічному таланту Людмили Найденко. Майже 20 років вона відповідально ставиться до цієї важкої справи, розуміючи, що саме учні школи є людським і творчим резервом подальшого існування «Вербиченьки». 2005 року вона отримала диплом Українського вільного університету в Мюнхені як викладач українознавчих дисциплін. Як правильно сказав Євген Савенко, пані Людмила завжди викладала дітям головний предмет в їхньому житті – «Українолюбність». До ювілейного свята випускники різних років підготували цікаві виступи й привітання. Незважаючи на погіршення матеріальних умов, школа продовжує жити вже в п'ятому поколінні «лелечат», виступи яких ми бачили на сцені.

Нижньокамськ можна вважати одним із центрів сучасного шевченкознавства в Росії, якщо не в науковому сенсі, то в культурно-просвітницькому абсолютно точно. Збереження пам'яті про Тараса Шевченка – в переліку головних турбот місцевих українців. Щорічно учні недільної школи беруть участь у конкурсі читців творів Шевченка в Національному культурному центрі України в Москві. За кілька років у

цих конкурсах взяли участь понад 150 дітей різного віку і національностей, які читали Кобзаря різними мовами. Євген Савенко, як дослідник-краєзнавець, виявив в архівах Казані маловідомі дані про місця пов'язані із перебуванням тут Тараса Шевченка у 1857 році та оприлюднив результати розвідок на наукових конференціях в Україні, Росії, Німеччині. Його статті надруковані в Києві, Черкасах, Москві, Уфі, Оренбурзі, Астані, Мюнхені. До 200-ліття Тараса Шевченка «вербичани» підготували два змістовні буклети з історичної шевченківської тематики. За натхненну роботу керівники та активісти «Вербиченьки» – Євген Савенко, Людмила Найденко, Галина Артем'єва – нагороджені почесними медалями Української Всесвітньої Координаційної Ради, Світового Конгресу Українців. Виступаючи перед гостями свята, автор цих рядків, як координатор Громадського науково-просвітницького «Інституту Тараса Шевченка» і головний редактор відповідного порталу, відзначив досягнення нижньокамців у галузі шевченкознавства і подарував бібліотеці това-

риства новітні наукові й науково-популярні видання про Т. Шевченка з України та Росії.

Спілкуючись з «вербичанами» майже 10 років, я помітив таку закономірність: усі, хто зустрічався з ними, ставали згодом їхніми добрими друзями, незалежно від національностей і займаних посад. Очевидно, не можна жити інакше в маленькому багатонаціональному місті. Саме тому привітати «Вербиченьку» з ювілеєм прийшли представники національно-культурних товариств татар, башкир, чувашів, росіян, вірмен, азербайджанців, таджиків. «Вербичани» також пам'ятають усіх добродішів товариства. Вони прихистили і татар, і росіян, і євреїв.

У гості до «Вербиченьки» завітали українці з інших міст Татарстану – Каза-

ЮВІЛЕЇ

ні, Набережних Човнів, а також невеличкі делегації від сусідніх регіонів – Башкортостану («Кобзар», Уфа), Удмуртії («Громада», Іжевськ), Ульяновської області («Краяни», Дмитровград), які виступили не лише з офіційними зверненнями і подарунками, але й з творчими номерами. З етнічної України привітання виголосили від Тимчасового повіреного у справах України в Російській Федерації Руслана Німчинського.

Уся багатогранна робота «Вербиченьки» в місті й республіці не мала б такого глибокого змісту без зв'язку з історичною Батьківщиною. Автобусні подорожі не лише гуртували колектив, але й відкривали чарівну Україну тим, хто знайомився із нею вперше, переважно нижньокамським юнакам та дівчатам. Назавжди залишилися у пам'яті нижньокамців зустрічі в Ніжині 2003 року, в Києві 2006 року та інші. Кожна така подорож сприймалася як справжнє свято! А чи відбудеться таке ще раз?

Фотоальбом – своєрідний літопис «Вербиченьки» за 20 років, демонстрували на великому екрані. Зворушливо називали імена тих, хто віддав товариству найкращі роки життя, вільний час, сили, хто до останніх днів жив з Україною в серці і, до великої скорботи, вже пішов у вічність: Є. Риковцева, П. Доля, З. Коваль, Л. Бриля, С. Погорелов, Г. Мещанінов, М. Чуркін та інші.

Усім учасникам і гостям свята «Вербиченька» подарувала на пам'ять буклети та значки, але кожен виніс багато дорожче – повагу до

людей, які бажають бути самими собою, пишатися своєю національністю, культурою свого народу, незважаючи на скрутні обставини.

Річка Кама досі ховає в собі чимало таємниць. За однією з наукових версій її назва в перекладі зі староугорських мов означає «Чиста». Особисто мені ця гіпотеза подобається більше за інші ще й тому, що я знаю – тут допоки залишається невеличкий, але міцний гурт ширих українців із чистою душею.

Денис ЧЕРНІЄНКО,

українознавець, шевченкознавець,
кандидат історичних наук,
Уфа

**На фото: виступає хор «Вербиченька»,
ведуча Людмила Найденко**

Диктант єдності

Щорічно 9 листопада, в день шанування пам'яті Преподобного Нестора Літописця, українці святкують День української писемності та мови. Свято відзначається згідно з Указом Президента України з 1997 року. За традицією цього дня на Українському радіо відбувається радіодиктант національної єдності.

У Ніжинському університеті в подібній акції взяли участь майже сто викладачів, студентів та співробітників а також організатори: соціально-гуманітарний відділ, студентська рада та кафедра української мови. Вони перевірили свої знання з української мови та виявили солідарність з усіма, хто любить і шанує рідне слово. Адже цього року диктант набув міжнародного статусу. Його писали українці в Австралії, Китаї, Польщі.

Доцент кафедри української мови нашого виша Валентина Бережнюк, яка диктувала і перевіряла текст М.Шумило «Духовна могутність народу», назвала 5 учасників, що не допустили жодної помилки. Десятеро помилилися один раз. Четверо – від шести до дев'яти разів. Найчастіше неправильно пишуть не з дієприкметниками або ж складні прикметники, неправильно ставлять розділові знаки в складнопідрядних реченнях, при однорідних членах речен-

ня і при виділенні відокремлених обставин.

Уроки окремої долі

На презентацію книги Олександра Лазаренка «Спогади про Ніжин» в День української писемності та мови в міський центральній бібліотеці зібралися небайдужі ніжинці, яких непокоїть майбутнє рідного міста: міський голова, депутати міської ради, науковці, журналісти, підприємці, дві онуки й правнук автора, які приїхали з Києва. Мовилося про моральні уроки, винесені з історії окремо прожитої долі і громади, про збереження історичної пам'яті стародавнього українського міста, про виховання патріотизму.

Ми всі разом ще раз пережили епохальне життя Олександра Миколайовича Лазаренка через спомини людей, яким пощастило з ним спілкуватися: завідувачки музею «Ніжинська поштова станція» Ольги Пономар, журналістки Надії Онищенко, директора теле радіокомпанії «Ніжинське телебачення» Сергія Ковальова, який зберіг і показав відеозйомку дев'яностасемірічного почесного громадянина Ніжина. Дуже доречною була віртуальна екскурсія нашим містом на кінець дев'ятнадцятого та початок двадцятого століття, зроблена через мультимедіа-дошку Валерієм Кузьменком і Мариною Близнюк. Сусідка родини Лазаренків Лариса Корчева зворушливо розповіла

про дружбу її мами з сестрами Олександра Миколайовича Ольгою та Клавдією.

Все це з глибокою вдячністю сприйняли родичі, адже сімейний родовід закорінює їх в землю їхніх предків, зобов'язує до такої ж відданості обраній справі. Правнук Олександра Миколайовича Василь Шурупов вчився, а тепер і викладає в тому ж транспортному університеті де викладав Лазаренко.

Гарним модератором презентації виступила директор центральної бібліотечної системи міста Олена Єкименко. Вона запросила до активного прочитання книги, виданої за фінансової підтримки родини Лазаренків, Асоціації «Об'єднання підприємств Ніжинщини» і Ніжинської міськрайонної благодійної організації «Благодійний фонд «Ніжен». Учасники зібрання звернулися до міського голови Анатолія Лінника з пропозицією відновити меморіальні дошки на будинку родини Лазаренків на вулиці Овдіївській, 10.

На фото: 3 онуками й правнуком О. М. Лазаренка завідувачка музею «Ніжинська поштова станція» Ольга Пономар, директор центральної бібліотечної системи Олена Єкименко, голова Ніжинської міськрайонної організації «Благодійний фонд «Ніжен» Микола Шкурко.

КУЛЬТУРА БЕЗ ПРОВІНЦІЙ

Українська поема

Цей концерт замислювався як історична подія в Ніжині. Принаймі таку заявку зробив керівник проєктів Національного порталу академічної музики «Music-review Ukraine» Олександр Пірієв разом із директором Ніжинської музичної школи заслуженим працівником культури України Сергієм Голубом у програмці. І вона таки сталася для справжніх знавців і любителів музичного мистецтва. Зайшовши до актові зали Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя, вони були здивовані порожніми рядами глядацьких крісел. Адже вперше тут нам представляли творчість трьох композиторів, які є обличчям музичної України у світі: Валентина Сильвестрова, Євгена Станковича та Мирослава Скорика. Про підкорені ними висоти досконалості свідчать не тільки найвищі державні звання й нагороди, а й визнання в музичному світі.

Після навчання в Київській державній консерваторії за фахом композиції в Бориса Лятошинського Сильвестров входив до творчої групи «Київський авангард» і використовував у творах додекафону, алеаторику, сонористику. Поступово композитор відмовляється від традиційних технік авангарду, орієнтуючись на постмодернізм. Його важливою парадигмою у творчості Сильвестрова є невизначеність. Вона проявляється як у відсутності чітких композиційних схем, певній спонтанності мислення, так і на рівні ритмоструктур, інтонаційних побудов і звучання, що нерідко межує з тишею. І ми це почули у «Вальсі миттеностей», «Двох серенадах», які блискуче виконав Національний ансамбль солістів «Київська камерата» на чолі з народним артистом України лауреатом Національної премії України імені Тараса Шевченка Валерієм Матюхіним. Прекрасним був соліст Дмитро Таванець у «Віснику» для фортепіано та струнних. Дві пісні для голосу та оркестру «Садок вишневий коло хати» на вірш Тараса Шевченка та «Блакить мою душу овіяла» на вірш Павла Тичини виконала сопрано Інна Галатенко.

Ніжинцям не пощастило почути Третю камерну симфонію Євгена Станковича, яка увійшла в десятку найкращих творів світу організації ЮНЕСКО за 1985 рік. Та представлені твори: «Andante amoroso», «Гірська легенда», «Новела» все ж показали автора як композитора великого драматичного дарування. Його вишукана техніка, детальна поліфонічна фактура та споглядальний ліризм нагадали епоху бароко. А постромантична оркестровка додавала музиці теплоти й експресії.

Глибоку повагу до автора й публіки виявили всі солісти: гобоїст Богдан Галасюк, альтист Андрій Тучапець, флейтистка Марія Кіях та кларнетист Віталій Альфавіцький. А скрипалька, заслужена артистка України Богдана Півненко вразила паганінівським темпераментом в «Українській поемі» для струнних і оркестру.

Шанувальники зразкового хору «Сяйво» Ніжинської дитячої музичної школи під орудою Сергія Голуба й концертмейстера Ольги Сінельнікової не вперше захоплювалися в їхньому виконанні фрагментом з ораторії-симфонії «Страсті за Тарасом» та «Русальськими купалами» з фольк-опери «Цвіт папороті» Євгена Станковича. Але достойна участь у цьому концерті підтвердила лауреатські звання вісімнадцяти міжнародних та всеукраїнських конкурсів. Професійно справилася зі складною сольною партією Тетяна Букій.

Мирослав Скорик у стилістиці продовжує традиції

львівської композиторської школи, дає авторську візію українського фольклору, сучасної популярної музики і, насамперед, джазу. Його «Канкан, мовби зі старої грамофонної платівки» вдало відтворили доценти Ніжинського держуніверситету імені Миколи Гоголя Ольга Щербініна та Олексій Павленко.

У «Гуцульському» та «Іспанському» танках ще раз показав високу майстерність ансамбль. А віртуозна Богдана Півненко залюбила нас у красу «Поеми» та «Карпатської рапсодії». Завершила це дійство загальновідома тужлива «Українська мелодія», в якій соло віолончелі виконав доречний ведучий концерту Олександр Пірієв.

Ми аплодували авторам і виконавцям сучасної української музики так само гаряче, як це робила публіка в багатьох країнах світу. Дякуємо міській раді, яка матеріально підтримала цей проєкт. І співчуваємо тим ніжинцям, які прочитали про нього вперше. Тому що управління культури і туризму не забезпечило мистецькій події належної реклами.

Надія ОНИЩЕНКО

На фото: заслужена артистка України Богдана Півненко і «Київська камерата»

Засновник – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Реєстраційне свідоцтво
№ 352-24ПР, серія ЧГ,
від 6 березня 2007 року
Р/р 31258301208946 НДУ ім. М.Гоголя
02125668 код ГУДКСУ у Чернігівській обл.
м. Чернігів МФО 853592
(благодійний внесок на розвиток Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою)

Склад редакції:
Бойко О.Д., докт. політ. наук, проф.,
Мельничук О.В., докт. фіз.-мат. наук, проф.,
Астаф'єв О.Г., докт. філол. наук, проф.,
Михед П.В., докт. філол. наук, проф.,
Онищенко Н.П., чл. Нац. спілки журн. України,
Самойленко Г.В., докт. філол. наук, проф.,
Стребкова І.О.
Макет та верстка – Іваницька О.І.

Адреса редакції:
Центр гуманітарної співпраці
з українською діаспорою, кімната 210
вул. Крапив'янського, 2,
м. Ніжин, 16602, Україна
Тел./факс: (04631) 7-19-59
E-mail: ukr_diaspora@ukr.net,
ndu_diaspora@mail.ru
<http://ndu.edu.ua/index.php/tseentr-gumanitarnoji-spiivpratsi-z-ukrajinskoyu-diasporoyu/vidannya-ukrajinskij-dim>